

U
K
I
L
D
O

uspješnog

daije

islamskog aktiviste

Muhammed Es-Sibbag

ODLIKE USPIJŠNOG DAIJE (ISLAMSKOG AKTIVISTE)

Naslov originala:

Min sifati daije

Autor:

Muhammed Es-Sibbag

Prijevod:

hfz. mr. Senaid Zajimović

Mevlida Zajimović

**ODLIKE USPJEŠNOG DALJE
(ISLAMSKOG AKTIVISTE)**

MUHAMMED ES-SIBBAG

Zenica, 2002./1422. god

PREDGOVOR AUTORA

Zahvala pripada samo Allahu, Njega hvalimo i samo od Njega pomoć i oprost tražimo. Utječemo Mu se od zla nas samih i loših djela naših. Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed Njegov rob i Njegov Poslanik. Neka je salavat i selam na prvaka Allahovih dalja, na njegovu porodcu, njegove plemenite ashabe koji su ponijeli zastavu Islamske misije. Zastave Islama su se njihovom zaslugom zalepršale na Istoku i na Zapadu. Allahova riječ postade gornja, ljudi se oslobodiše širka i idolatrije, nasilja, poniženosti i svih ostalih obilježja paganstva.

Teško stanje današnjih muslimana je u potrebi za hitnom reformom, kao što je i civilizaciji suočenoj sa propašću potrebno izbjavljenje. Ništa osim Islama nije dovoljno jako i sposobno da popravi i spasi čovječanstvo. Međutim, nedostaje mu "osnovni element" neophodan za progres a to su dalje.¹ Na svakom razumnom čovjeku koji ljubomorno čuva svoju vjeru je da dadne svoj doprinos u rješavanju ovog pitanja.

Ova studija se bavi bitnim svojstvima koja se moraju naći pri dalji. Djelo je u osnovi predavanje koje sam održao na jednoj od islamskih tribina.

Na svoje skromno iskustvo sam se oslanjao više nego na ono što je pisano o ovoj temi. Neka cijenjena braća su mi predložili da je objavim sa željom da se njome okoristi veći broj ljudi i da se sve grane ove bitne teme kompletiraju kontinuiranim pisanjem.

Ideja je naišla na odobravanje profesora Zuhejra Šaviša koji je na sebe preuzeo obavezu njena štampanja, da ga Allah nagradi.

Molimo Allaha da nas podrži i učvrsti, da nas učini od onih koji pozivaju Njemu i rade prema ajetu: ***U vjeru Gospodara***

¹ Dalja - misionar ili islamski aktivista, prim. prev.

Odluke uspješnog dalje

svoga mudro i kjeptm savjetom pozivaj. Da nas obaspe Svojom milošću i pruži nam u ovom našem postupku prisebnost. Naša posljednja dova je; Hvala Allahu Gospodaru svjetova.

Bejrut, 25. džumadel-ula 1389. h., Es-Sibbag

U ime Allaha Milostivog Samilosnog

Samo od Njega pomoć tražimo

Današnji islamski mislioci se slažu da evropska civilizacija najavljuje zalazak i da se nalazi na svom putu u propast. Kao posljedica toga čitavo čovječanstvo će zapasti u krizu, zaprijetit će mu teška degeneracija (izopačenje) koju će pratiti katastrofe u svim segmentima života.

Isto mišljenje zastupa i veliki broj zapadnih istraživača koji temeljito i racionalno promatraju stanje i kretanja i koji tvrde da je ova gigantska civilizacija iscrpila svoje ciljeve, da su ljudi u velikoj potrebi za nečim što bi im ispunilo duše.

Oni otvoreno i javno iznose da su evropska civilizacija, kultura i sve njene brojne doktrine propale. Ona će, prije ili kasnije, biti prinuđena da to prizna.

Ova ideja je dominirala kod velikog islamskog učenjaka i književnika Sejjida Kutba. Pred kraj svoga života on joj je posvetio veliki broj djela¹. Sva djela su potaknuta i prožeta ovim problemom. Došao je do zaključka da budućnost pripada ovoj vjeri. Svoje istraživanje je predstavio lijepim stilom, praktičnom raspravom potkrijepljenom dokazima, optimistički, sa beskrajnim povjerenjem u Islam i njegove potencijale i moć da uredi sve segmente života, da sudi i vlada.

Ne vjerujem da je ova činjenica nepoznata širokom čitalačkom krugu svjesnih muslimana.

Međutim, i pored toga sam njome započeo ovu studiju da bi prema njoj prikazao misao koja okupira svakog ko

¹ Kao što su: *Islam ve mužkiletu-hadare*, Hazeddin, *El-mustakbel li hazeddin*, *Nahve mudžtemel-islami*. Zadnju knjigu je nedavno po prvi put objavila izdavačka kuća El-Aksa u Ammanu.

ljubomorno čuva svoju vjeru. Ovu misao ću predočiti na slijedeći način:

"Ako je aktuelna situacija nemoćna da udovolji potrebama čovjeka a faktori propasti nagrizli njenu egzistenciju, čovječanstvo je u prijeko potrebi za idejom koja je u stanju da riješi njegove probleme, da ispuni duše čovječanstva koje pati od malodušnosti i praznine. Samo je Islam u stanju da spasi i ispuni sva očekivanja i želje čovječanstva".

Kakav je komentar bolne današnjice svijeta uopće a posebno muslimana?

Razlog i objašnjenje, između ostalog, leži u činjenici da je veliki broj sposobnih misionara nemaran ili praktično nepostojeći, odnosno neprimjetan. Znači, problem je u misionarima.

Mišljenja sam da je bez prisustva sposobnih daija put prepun prepreka.

To je, zaista, veliki problem. On i jeste uzrok teškoća i neuspjeha.

Kompleksnost ovog problema uslovljava njegovo hitno rješavanje uz spremnost na suočavanje sa svim teškoćama koje ga prate. Što je problem veći, obaveza njegova otklanjanja je neophodnija.

Islam je Allahova vječna vjera. On sadrži elemente (principe) opstanka i nadmoćnosti što mu priskrbljuje pravo na izazov svim postojećim zakonima i porecima.

Njegovi propisi svim vrstama ljudi garantuju uspjeh na ovom i sreću na budućem svijetu.

Šta je to što Islam gura u stranu i ostavlja prostora drugim ideologijama?

Uzrok su problemi među njegovim sljedbenicima, sebična propaganda, veliki naponi uloženi na postavljanju zamki

i podstrekivanju neprijateljstva prema Islamu te duboki san njegovih šticećenika.

Da njegovi sljedbenici i aktivisti ustanu, oslobode ummet problema, suprostave se i stanu na put propagandi, dezinformacijama i zavjerama, Islam bi upravljao i uređivao stanje čovječanstva koje bi tek tada našlo ono što traži.

Islam nema potrebe za rekonstrukcijom suštinskih elemenata niti dodavanjem novih. Ako bi takvo nešto na njemu bilo primjenjeno, proizašla tvorevina se više ne bi zvala Islamom.

Ono što nedostaje Islamu da bi dominirao jesu daije (islamski aktivisti). Istorija je zabilježila mnoge drske pokrete čiji je cilj bio uništenje i suprostavljanje Islamu. Međutim, svi su neslavno završili, raspali se i nestali a Islam je ostao postojan, gord i veličanstven. Jer njegova sposobnost za opstanak i vječnost staje na put svim zavjerama i spletkarenjima. Jer su njegove daije, koje je Allah, dželle šanuhu, stavio u službu odbrane ove vjere na vrijeme objelodanili muslimanima te zavjere i spletke, i uz Allahovu pomoć ih savladali. To je bila velika pobjeda Islama.

Danas su se zajedničkim snagama protiv Islama urotili: cionisti, neokomunisti, libertisti, kolonijalisti, oportunisti i dr. Svi su oni ekonomski, znanstveno i kulturno naoružani.

Da bi se svemu ovome oduprijeli, Islam treba daije. Bojište je prazno. Potrebno je još sposobnih daija. A kako izgleda sposoban daija?

ODLIKE DAIJE (ISLAMSKOG AKTIVISTE)

Sposoban daija je odgovoran, primjećuje opasnosti koje vrebaju njegovu vjeru, ummet i svijet općenito. Na tom putu se osposobljava i trudi da stekne karakteristike koje se smatraju osnovom da've (islamske misije). Spomenut ću nekoliko, po meni, najbitnijih karakteristika s napomenom da one ne izlaze iz okvira ljudskih mogućnosti.

Neophodno je da daija posjeduje:

- 1) Duboko, svjesno i zrelo uvjerenje u da'vu na čijem širenju radi.
- 2) Da poznaje temeljne postulate ideje i njene opće ciljeve. Mora posjedovati odlučnost i upornost u upoznavanju i kompletiranju svih pojedinosti neophodnih za njegovu misiju i onih dodatnih za koje nije imao priliku da ih priskrbi. Radit će na tome shodno svojim mogućnostima.
- 3) Da lično primjenjuje ono u šta poziva i da njegovo ponašanje i privatni život ne budu u suprotnosti sa njegovim riječima.
- 4) Konstantno uvježbavanje uspješnih načina da've. Primjena najmodernijih, njemu dostupnih, sredstava u upotrebi modernog društva. Primjena pravila društvene psihologije, te korištenje iskustvima naših neprijatelja poput kršćanskih misionara, komunista i kolonijalista.
- 5) Zrela svijest o vremenu i sredini u kojoj živi, te mogućnost usklađivanja svijesti i načela da've.
- 6) Da posjeduje visok islamski moral oličen u strpljivosti, iskrenosti, zadovoljstvu, hrabrosti, poduzetnosti, odvažnosti, ustrajnosti i indiferentnosti prema iskorištavanju položaja.

- 7) Da bude u slozi i dogovoru sa drugim daijama. Da zajednički i koordinirano rade na planiraju da've i tako se međusobno upotpunjavaju. Neophodno je da se svaki poduhvat na polju poziva u Islam planira sa najvećom preciznošću, dosljednošću i povjerenjem.

Ovo su najbitnije odlike koje mora posjedovati daija da bi mogao uspješno dostaviti svoju misiju. Pored ovih postoje i druge odlike koje nismo u mogućnosti obuhvatiti ovim kratkim djelom. Proučit ćemo svaku od nabrojanih karakteristika ponaosob kako bi jasnije predstavili šta se pod njima podrazumijeva. Jasna predstava ovih odlika na kojima počiva da'va jeste srž u liječenju sramne nemarnosti prisutne u današnjem ummetu. Želja nam je da nam put postane jasniji ne bi li poradili na otklanjanju nemarnosti. Siguran sam da samo pisanje o problemu nije dovoljno da eliminiše nedosljednost i neodgovornost. U ovo sam sasvim siguran, ali pišem da bih se opravdao pred Allahom i sa sebe skinuo odgovornost i zato što je načinu naše da've i predstavljanja naših načela potreban temeljit pretres i generalna revizija.

Vjerni i čestiti daije, iako malobrojni, postoje. Međutim, nisu u stanju da primjene, za njihovu sredinu i promjenljivo društvo, podesne metode. Naše društvo mijenja svoj izgled brže nego što bi to ilustrovao bilo koji umjetnik. Uspješnu da'vu će provesti daije sposobni da se prilagode promjenama društva i svoje metode prilagode prema problemima sa kojim se suočava sredina i društvo u kome žive.

Poziv Allahu nije odgovornost koju daija skine sa svog vrata niti breme kojeg se može osloboditi zbacivši ga s leđa. Da'va je emanet koji se mora dosljedno i na odgovarajući način sprovesti, u protivnom je emanet neizvršen.

Daija je dužan da posjeduje gore navedene karakteristike, a posebno da vodi računa o upoznavanju uspješnih metoda da've koje joj osiguravaju pobjedu. Neoprostivo je da se muslimani zadovolje stanjem u kome se

Odlike uspješnog dalje

nalaze i da se zavaravaju da su se sitnim i beznačajnim trudom ili ustupkom iskupili zalaganja za veliku obavezu. Naša spoznaja potrebe za pouzdanim daljama mora biti podsticaj za rad, i nikako nas ne smije obeshrabriti. Dužni smo da sa svog puta uklonimo beznadežnost, jer beznađu nema mjesta kod vjernika ma koliko život izgledao mračan a put zakrčen nataloženim tminama.

Ova studija mora pomoći čovjeku da otkrije opaku bolesti koja se nastanila u njegovom tijelu i da je što prije izliječi i zamijeni optimizmom i nadom.

Ove odlike se međusobno prožimaju i skoro je nemoguće ih izučavati svaku ponaosob, svaka od njih je usko vezana za drugu.

PRVA ODLIKA - IMAN (VJEROVANJE)

Iman je osnovni izvor sa kojeg polazi dalja. Ova odlika je sama po sebi jasna jer poziv u nešto u što ni sam pozivač ne vjeruje je besmislen, neuticajan i beskoristan. Spomenut ćemo tri karakteristike imana: dubina, progresivnost i svijest.

DUBOKA VJERA U ISLAM

Tj. duboko ubjeđenje da je Allahov poredak moćan da spasi čovječanstvo od propasti u koju srlja, da čovjeku priskrbi potpunu sreću na ovom i spas na drugom svijetu. Biti ubijeđen do te mjere da on postane svrha našeg življenja i vjera za koju ćemo biti spremni umrijeti ako bude potrebe za tlm. Prema njemu ćemo uređivati svoje međuljudske odnose. Dubina vjere je pokazatelj iskrenosti čovjeka koji je posjeduje. To je Istinski iman. Duboka vjera olakšava sve teškoće, razbija svaku tugu i može biti uzrok nemogućem. Mnogo primjera potvrđuje ovu činjenicu: osvajački pohodi koji su za neznatno vrijeme obuhvatili naseljeni dio svijeta i u njega donijeli Islam. Mnoge osvojene države su zauvijek ostale islamske. Navest ću još jedan primjer, divnu priču o Tufejlu ibni Amiru kod kojeg zastajemo čitajući Poslanikovu, sallallahu alejhi ve sellem, biografiju.

Tufejl ibnu Amr Es-Sedusi pripovijeda kako je došao u Mekku za vrijeme Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, boravka u njoj. Tufejl je bio poznat, razborit i ugledan pjesnik. U susret su mu izašli Kurejšlje i upozorili ga na Poslanika ovim riječima: "Tufejle! Došao si u naš grad, među nama je čovjek koji nam je dodijao. Podijelio je nas je i razdvojio, njegove riječi su čarolija, razdvaja čovjeka od oca i brata a muža od žene. Bojimo se za tebe i tvoj narod onoga što je zadesilo nas. Zato ga nemoj slušati niti sa njim govoriti".

Tako mi Allaha, toliko su me ubjeđivali da sam čvrsto odlučio da ne slušam ono što govori, niti da mu se obraćam. Čak sam natrpao u uši pamuka kada sam prolazio pored Ka'be da ne bi čuo što ne želim čuti.

Otišao sam do Ka'be. Tu sam zatekao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako klanja. Stao sam blizu njega i Allahovom voljom čuo malo njegovog govora koji mi je prijao. Pomislio sam: šta mi je, ta ja sam razborit čovjek, pjesnik, mogu razlučiti dobro od lošeg, zašto ne bi saslušao šta ovaj čovjek govori? Ako poziva dobru prihvatit ću ga, a ako poziva lošem, odbacit ću ga. Sačekao sam da ode kući a onda sam otišao za njim. Ušao sam u njegovu kuću i rekao mu: "Muhammede! Tvoj narod mi je rekao to i to. Uvjeravali su me toliko da sam u uši natrpao pamuka kako ne bi čuo ono što govoriš, ali Allahovom voljom sam te čuo i taj govor mi lijepo izgleda. Molim te objasni mi čemu pozivaš". Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mi je predstavio Islam i učio mi Kur'an. Allaha mi, nikad nisam čuo govor ljepši i bolji od Kur'ana. Iskreno sam prihvatio Islam. Rekao sam mu: "Allahov Poslaniče, ja sam ugledan u svom narodu, vratit ću se njima i pozivati ih u Islam".

To je i učinio. Vjera, koja se ukorijenila duboko u njegovom biću, vodila ga je. Njegov život je izmijenila iz temelja i učinila ga zalogom poziva Uzvišenom Allahu. Potakla ga je da prema svom ocu zauzme stav koji će nam on lično opisati:

"Kada sam se vratio svom narodu došao mi je moj stari otac. Rekao sam mu: "Ne prilazi mi od danas, ja nisam tvoj niti si ti moj".

-Zašto sine?

-Primio sam Islam i slijedim Muhammedovu vjeru.

-Moj sine, tvoja vjera je i moja vjera.

-Idi okupaj se, očisti svoju odjeću a onda dođi da te naučim onome što sam naučio. Okupao se i očistio a zatim se vratio. Ponudio sa mu Islam i on ga je prihvatio.

Isto sam postupio i sa svojom ženom, kada je došla rekao sam joj:

-Ne primiči mi se od danas, ti nisi moja niti sam ja tvoj.

-Zašto? Za tebe bih žrtvovala i oca i majku.

-Između mene i tebe se ispriječio Islam, ja slijedim Muhammedovu vjeru.

-Tvoja vjera je i moja vjera.

-Idi, okupaj se i očisti svoju odjeću.

Otišla je i očistila se a kada se vratila predstavio sam joj Islam i ona ga je prihvatila".

U život ovog čovjeka se vjera duboko usadila te je poziv Allahu učinila prirodnim i lahkim. Postao je svrhom njegova života. Čitavo svoje pleme je marljivo i strpljivo pozivao Allahu.

Ovdje ću zastati da uporedim Tufejla i mnoge naše daije. Zauzimaju li današnje daije prema supruzi, rodbini i komšijama stav sličan ovom, stav koji kontroliše duboka vjera? Da li današnje daije odnose sa svojim najbližim i svim ostalim ljudima uređuju shodno pozivu Islama, kao što je to učinio ovaj čovjek? Skoro sam siguran da je znanje o Islamu većine današnjih daija obilnije od Tufejlovog u vrijeme kada je zauzeo ovakav čvrst stav. Ta on samo što je primio Islam, a odmah je pozvao svoga oca, ženu i svoje saplemenike. To možemo zaključiti iz priče koju smo gore naveli.¹

¹ Prema predaji je vidljivo da se događaj odigrao u mekanskom periodu. Poznato je da je u ovom periodu pažnja poklanjana akidi više nego bilo čemu drugom. Izgleda da je Tufejl stekao dovoljno informacija o akidi.

Duboka vjera budi hrabrost koja je prijeko potrebna daiji. Duboka vjera pruža polet, živost i entuzijazam, pali vatru zanosa u prsima osobe koja je posjedeuje.

VJERA KOJA JE PRVI I GLAVNI TEMELJ DAIJE MORA BITI PROGRESIVNA

Razvoj vjere je bitna tema da've. Nije dovoljno da vjera bude samo duboka, ona mora biti i progresivna. Neophodno je da se iman razvija kako bi uvijek podstrekivao muslimana da se jače veže za Islam i poziv u njega. Daija je dužan da razvoj svog imana učini konstantnim, da se od žestine poleta ne ugasi pitomost Islama. U biografijama naših dobrih prethodnika, radijallahu anhum, možemo naći kako jedan drugom kaže: "Sjedi s nama da povećamo iman".¹

Spoznali su da zajedničko činjenje dobra povećava njihovu potrebu za činjenjem dobra i da podsjećanje na iman i akidu razvlja i povećava iman, te da takav čin djeluje vaspitno. Iman se povećava i smanjuje, i smatram da ako se ne radi na njegovu povećavanju sam od sebe se smanjuje. Jer postoji samo uspon i pad. Voda koju potiskuje pumpa je uvijek u jednom od dva stanja, trećeg nema; ili se penje ili se spušta. Nemoguće je da stoji na jednom mjestu. Isto je i sa dušom, jer postoji mnoštvo faktora koji je kvare, loših djela i strasti. Misaono uvjerenje je suhoparno, teoretska vjera je jedno a iman natopljen rosom spoznaje je sasvim druga stvar. Uvjerenje da je $1+1=2$ nije isto što i vjerovanje da određena ideja koja je put spasa i na dunjaluku i na ahiretu, treba da zavlada svijetom. Pogotovo što ta ideja spašava svog nosioca, njegovo društvo i čitavo čovječanstvo. Istina, ubjeđenje može stajati na jednom mjestu, ali ja govorim o imanu kome je

¹ Prenosi ga 'Ahmed sa dobrim senedom i El-Buhari (muallekan) *Kešful-hafa*, 1/50.

potreban razvoj. Daije su dužni da se uvijek prisjećaju da je iman veličanstvena blagodat koju mu je darovao Svevišnji. Na ovoj blagodati moraju zahvaljivati kako bi im je Allah uvećao.

Oni ti prebacuju što su primili Islam, reci: "Ne prebacujte mi što ste Islam primili; naprotiv, Allah je vama milost podarilo time što vas je u pravu vjeru uputio, ako iskreno govorite. (El-Hudžurat, 17.)

Na njima je da ovaj iman odgajaju spoznajom i emocijama sa jedne i znanjem i razumom s druge strane. Poređenje njihovog smirenog i uravnoteženog stanja i nemirnog i uzburkanog stanja drugih igra veliku ulogu u progresivnosti njihovog imana.

VJERA KOJA JE PRVI I GLAVNI TEMELJ DAIJE, MORA BITI OSVJEŠĆENA

Iman daije mora biti svjestan, on mora biti sasvim ubijeden u ono što slijedi. Njegova vjera na smije biti puko oponašanje poput ljudi koji ne razumiju ideju Islama i nisu se naoružali znanjem koje će ih zaštititi od svake sumnje. Nažalost, svjesni iman je karakteristika koja nedostaje mnogima što se upustiše u pozivanje u vjeru. Možda nisu ni dorasli nekim stavovima koji su nespojivi s razumom, jer njihovo utonuće u zakon u koji su povjerovali i njihovo srastanje sa njim je učinilo da se oni ne obaziru ni na što drugo.

Svjesni iman je budna vjera, vjera koja opominje, daje razboritost, podučava. Duboki iman je osnovni uzrok uticaja na ljude i uspjeh u postavljenom planu. Progresivni iman osigurava kontinuitet i ustrajnost u da'vi. Progresivni iman je zaštita od svih stranputica i zabluda. Iman podstrekuje na činjenje dobrih djela, i to je istinska vjera. Potvrdu za ovo ćemo naći u riječima Hasana El-Basrija: "Iman nije puko

Odlike uspješnog dalje

priželjkivanje, već je iman ono što kriju prsa a potvrđuje djelo".¹

Velika mudrost se krije u tome što se u Kur'anu u približno šezdeset ajeta insistira na uspostavljanju ravnoteže između vjerovanja i djela.

¹ Ispravnim senedom preneseno od Hasana e-Basrija.

DRUGA ODLIKA - SPOZNAJA I ZNANJE

Postoji grupa zanesenih mladića koji posjeduju jednu od tri prethodno navedene osobine. Neki posjeduju duboki iman i vjeruju da je on dovoljan uslov da bi neko bio daija i pored vrlo ograničenog znanja i slabog poznavanja vjere. Ovakvo uvjerenje je pogrešno. Ovaj faktor je često predmet pogrešnog tumačenja. Jedni smatraju da uopće ne treba da poziva onaj ko ne posjeduje dovoljno znanja o vjeri koje bi ga pomoglo da bude dosljedan u izvršenju poziva.

Drugi, koji umanjuju vrijednost i značaj nauke im odgovaraju da nije potrebno da daija bude učeniji od običnog svijeta. Ni jedno od ovih mišljenja nije ispravno. Istina je u sredini, između ovoga dvoga. Sama obrazovanost ne čini čovjeka daijom, ali jeste bitan uvjet za ispravnost da've kod daije kod koga su ispunjeni ostali uvjeti. Analizirajmo i obrazložimo ovaj problem:

Ne možemo tražiti od daije da posjeduje potpuno znanje o svim pojedinostima vezanim za vjeru. Takvo što niko ne može podnijeti. Spoznaja je – kako to kažu učenjaci – more bez granica. Čovjek provede sedamdeset godina u istraživanju, čitanju, pisanju i svaki dan otkriva nešto što do tada nije znao. Istinu je rekao Uzvišeni Allah: ***A vama je dato samo malo znanja***. Znanje koje se traži od daije se može podijeliti na dvoje:

Prvo: poznavanje temeljnih principa ideje kojoj poziva, više ciljeve šeriata koje Islam ostvaruje i općenita pravila koja uređuju propise za kojima je u potrebi svaki musliman. Korisno je da ukažemo na neke discipline koje treba da prouči daija:

a) Korisno je da prouči čitav Kur'an, da pročita komentar Kur'ana koji će mu prosvijetliti poznavanje makar jasnih ajeta.

b) Da poznaje dobar dio sahih hadisa i da poznaje njihov komentar.

c) Da poznaje vjerske propise o ibadetima i ono što mu je potrebno iz područja prava koje uređuje međuljudske odnose.

d) Da poznaje biografiju Poslanika, sallallahu alejhi ve selem, njegovih ashaba i prvih generacija muslimana, jer će u njima naći živo praktikovanje ideje Islama i najbolji način da've. Bitno je da pročita u najmanju ruku skraćeni prikaz događaja iz njihova života.

Možemo još dodati i to da je za daiju potrebno da poznaje metode i načine da've preko kojih će najlakše dostaviti ideju koju zastupa. Mora poznavati i sredinu u kojoj poziva i prema njoj podesiti metode da've.

Drugo: Kod daije mora postojati volja za poznavanjem primarnih i sekundarnih propisa vjere. Znači, neće se zadržati samo na općenitim stvarima. Doći će u situaciju gdje će mu ljudi postavljati razna pitanja. Nije lijepo da se daija stalno izvinjava i traži ispriku za svoje neznanje. Često puta će biti prisiljen da pred ljudima zauzme određeni stav.

Želim napomenuti dvije stvari:

Prva se tiče samog početka da've, a druga čitanja i knjiga.

Za prvo je bitno da se pravilno razumije ono što sam već spomenuo u vezi sa pronalažanjem dosljednog daije. To ne znači da onaj, što ne posjeduje dovoljno znanja, ne treba da poziva u vjeru. Naprotiv, sve što je čovjek u stanju da uradi treba učiniti. Ako neko vidi loše djelo i u stanju je da ga spriječi ili ukloni, dužan je da ga spriječi. Ko vidi nemarnog i smatra da ga može upozoriti, dužan je da ga upozori.

Striktno određen nivo znanja nije bitan preduslov početku pozivanja u vjeru. Na čovjeku je da stremi onome što smatra ispravnim, i to na odgovarajući način. Pored ovoga je

dužan da se stalno naoružava znanjem koje će mu osvjetljavati stazu i biti putokaz na pravome putu.

Druga bitna stvar koju ne smijemo zanemariti jeste stalni kontakt sa knjigom i naukom. Ako se čovjek bude bavio da'vom a ostavi knjigu, to će biti početak kraja njegove misije.

Pitanje koje se samo nameće jeste: **Šta da se čita?**

Postoje dvije vrste islamske literature od kojih ni jedna nije dovoljna sama za sebe već se međusobno dopunjuju:

1 - Savremena islamska djela: tj. djela pisana modernim jezikom a koja liječe probleme današnjice. Današnjim generacijama je Allah ukazao veliku blagodat jer moderna istraživanja čine veliku islamsku biblioteku. Sjećam se da nam je dok sam bio mlad, na raspolaganju bilo malo djela, ograničen broj studija, neuporedivo mali broj u odnosu na današnje biblioteke koje su nam na raspolaganju. Danas je dalja u mogućnosti da svoje obrazovanje razvija korisnim i interesantnim djelima pisanim čitkim i jasnim stilom i da generacijama koje poziva u vjeru obezbijedi da dođu u dodir sa ovim knjigama.

Niko ne može tvrditi da su ove studije dostigle stepen savršenstva i da obuhvataju sve što čitalac želi da sazna, ali su one u svakom slučaju dobre. Isto tako se ne može odsječno tvrditi da je sve što je u njima tačno i da predstavlja čisto islamski stav. Ne, u njima ima tačnih i netačnih činjenica. Niko nije bezgriješan. I pored toga osjećam da sam njihovim autorima dužan veliku zahvalnost jer su oni iskreno pokušali da predstave islamsku misao na najbolji mogući način. Naredne generacije će ispravljati nepravilnosti i pogrešne zaključke.

2 - Klasična djela: Nije dovoljno osloniti se samo na savremena djela, jer su ona uglavnom nastala u vrijeme kolonijalističke evropske civilizacije i pod pritiskom današnjih materijalističkih pokreta. Veliki broj ovih djela jesu reakcija na stanje u kome se nalazi današnji ummet. Djelo učenjaka koji

Odlike uspješnog dalje

živi u jakoj državi i zajednici se razlikuje od djela učenjaka u poniženoj i ugnjetenoj zemlji. U tom smislu prvo čitati savremena pa onda klasična djela radi jezika i boljeg shvatanja. Jer je stari stil težak za shvatanje obrazovanom dijelu omladine, ali i pored toga je neophodno da se na njih obrati. Naša potreba za klasičnim djelima je utoliko veća ukoliko na naše opće obrazovanje vrši uticaj zapadna kultura.

Obrazovanost i nauka ne koriste dajji ukoliko nisu okrunjeni strahopoštovanjem i bogobojaznošću. Danas vidimo koliko je pogubno po islamsku nauku kada se od nje odstrani bogobojaznost i opreznost pred sumnjivim. Koliko je takvo znanje nanijelo štete Islamu. Još uvijek se sjećamo glasova "učenjaka" ovog stoljeća koji su odobrili ono što je Allah zabranio.

TREĆA ODLIKA - USKLAĐIVANJE ZNANJA SA PRAKSOM - PRAKTIKOVANJE NAUČENOG

Muslimansko društvo se udaljilo od kursa kojeg zahtijeva njihova vjera. Odsutnost Islama u vlasti i državnim sistemima je udvostručilo opasnost skretanja s pravog puta. I pored svega toga tu je i snažan pritisak evropske kulture i njene uticajne propagande. Ona je učinila da i razumni ljudi krivo shvataju pravila Islama. Lična korist i vlast je stavljena iznad opće koristi i morala. Daiji je veoma teško snaći se u vrtlogu ovakvoga života. Jer, svi smo mi ljudi i na nas djeluje sredina u kojoj živimo. Daija mora posjedovati upornost i odlučnost koja će ga držati budnim i sačuvati ga od popuštanja da tu istu upornost potčini pravilima Islama, i da svoje znanje primjenjuje on lično. Na njemu je da uzme u obzir sve što proturječi Islamu i da ne prihvata ništa od toga kakav god on bio u očima svijeta. Mora nastojati da mu volja nadvlada porive da bi mu život bio u skladu sa njegovim akidetom. Neophodno je da se oslobodi strasti. Koliko je samo strasti uništilo svoje sljedbenike i koliko su porivi ubili svojih robova. Ako mu pođe za rukom da ukroti svoje strasti i uspije svoje ponašanje uskladiti sa naučenim, sebi će obezbijediti čist i ispravan odgoj.

Dolično ponašanje daije ima veliki uticaj na njegov uspjeh. Istorija da've, kao i naša svakodnevnica potvrđuju ovu činjenicu. Uspješan daija svojim načinom života praktično tumači ono u šta poziva. Mnogo smo puta čitali u knjigama što sadrže životne priče osoba koje su primile Islam potaknute lijepim islamskim ophođenjem uspješnog daije.

Jedno od svjedočanstava velikog uticaja ophođenja i djela jeste događaj zabilježen na Hudejbiji kada je potpisan ugovor koji je teško pao muslimanima. (Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je naredio ashabima da zakolju kurbane i obriju glave

kao da su obavili umru. Muslimanima je to teško palo i nisu ispunili dato im naređenje.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je ušao kod majke vjernika Ummu Seleme i rekao joj: "Propadoše muslimani, naredio sam im i ne ispuniše naredbu". Na to mu je ona rekla: "Oprosti im Poslaniče! Preuzeo si na sebe veliku obavezu tim ugovorom. Muslimani se vratiše bez pobjede. Zbog toga su razočarani i teško im je. Nego ti izađi i učini prvi ono što si od njih tražio. Kada vide tebe da činiš i oni će se povesti za tobom".

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je prišao svom kurbanu i zaklao ga, a brijanja je pozvao da mu obrije glavu. Kada su to vidjeli muslimani i oni su zaklali svoje kurbane i obrijali glave.)

Muslimani nisu izvršili ono što je od njih tražio Poslanik, ali kada su vidjeli da on lično čini ono što im je naredio, njegovu naredbu su sproveli u djelo.

Ako je daija na čelu neke grupe, njegova odgovornost je udvostručena jer je on osoba koja se slijedi i u koju se ugleda.

Mnogi ljudi često puta sebi dozvoljavaju zabranjeno pravdajući se time da su vidjeli uzorite vjernike da čine isto. Kada bi ih neko upozorio na dotični prijestup odgovorili bi: "Pa taj i taj čini isto".

Ako daija govori ono što ne radi, ili ako se, pak, njegovo djelo ne podudara sa riječima, svoje će slušateljstvo podijeliti na dvije grupe:

Prva grupa će i dalje zadržati povjerenje u njega i ova grupa ima dvije podgrupe; prvi će zbog lijepog mišljenja o njemu za njegov postupak tražiti opravdanje riječima: "Njegov postupak je dokaz da je dotično djelo dozvoljeno a njegove riječi opisuju savršeno ispravan postupak. Pa pošto je dozvoljeno činiti takvo djelo mi nismo grijешni ako ga činimo.

Druga podgrupa će reći: ovakvim licemjernim postupkom on gubi stečeno povjerenje, a njegova da'va dolazi u pitanje. Postoje ortodoksni nevjernici koji su odgojeni u vjerničkim muslimanskim kućama ali koji su živjeli sa licemjerstvom. Vjerovatno je takav odgoj razlog njihovom nevjerništvu.

Druga grupa u osnovi prema njemu gaji nepovjerenje, napadaju njega i njegov pravac riječima: "On je varalica, hoće da zatvori ljude u kaveze zablude i sumnje za korist koju će ubrati on i njemu slični.

Kako su samo lijepi stihovi Ebu Esveda:

*O čovječe koji druge poučavaš
Zar za tebe poduka ne važi
Bolesnom i slabom lijek pružaš
Da od njega ozdravi, a ti bolestan hodaš
Počni od sebe prvo, grijeha se svoga prođi
Kada to učiniš onda druge liječiti pođi
Tek tada savjet se od tebe prima
Nauka tvoja slijedi, i od nje koristi ima
Ne zabranjuj ono što i sam činiš
Na tebe je, ako učiniš, sramota velika.*

Poslušaj divne riječi Šu'ajba, alejhisselam: ***Ja ne želim da činim ono što vam zabranjujem, želim samo da među vama red uspostavim onoliko koliko mogu, a uspjeh moj zavisi samo od Allaha, u Njega se uzdam i Njemu se obraćam.*** (Hud, 88.)

Istinu je rekao Uzvišeni Allah: ***O vjernici, zašto govorite ono što ne radite, kako su samo Allahu mrske riječi koja djela ne prate.*** (Saff, 2.-3.)

Možemo navesti primjere mnogih daija koji su se trudili da dostave da'vu, a nisu mogli ukomponovati svoje ponašanje

sa onim što su ljudi od njih očekivali. Kao podesan primjer ćemo navesti slijedeći slučaj:

Nuruddin Muhammed Eš-Šehid je bio vladar. Od svojih je podanika tražio da sude prema Šeriatu. Govorio je: "Pred Šeriatom su jednaki mali i veliki". Postao je poznat po ovoj izreci. Čak su se emiri, velikani i trgovci bez kolebanja odazivali i pokoravali Vrhovnom Šeriatskom Vijeću. Bili su izjednačeni sa ostalim narodom.

Jednom je vladar bio na vojnoj vježbi gdje je primjetio dva čovjeka kako razgovaraju i pokazuju na njega. Poslao je jednog od svojih ljudi da upita o čemu je riječ. Čovjek je rekao da je kadijin izaslanik i da traži vladara zbog tužbe koju je protiv njega podigao neki čovjek. Kada je Nuruddin čuo o čemu se radi, bacio je sprave za vježbu i zajedno sa svojim parničarom uputio se pješice pred kadiju. Kadiji je poslao poruku da ga tretira jednako kao i drugog parničara. Kada su pred kadiju stigli vladar i čovjek koji ga je tužio, ponašao se kao i sav ostali svijet. Ostao je stajati sve dok presuda nije donešena. Kadija je čovjekovu tužbu proglasio neosnovanom. Kada je to obznanjeno Nuruddin je rekao: "Došao sam sa njim da dokažem da se niko nema pravo oglušiti o poziv zakona. Mi vladari smo sluge Allahova Poslanika i čuvari vjerozakona, uvijek smo u službi vjere, izvršavamo ono što nam naredi a klonimo se onoga što nam zabrani. Bio sam ubijeden da se nisam ogriješio o pravo čovjeka koji me tužio, pa i pored toga pozivam vas kao svjedoke da sam mu poklonio ono za što on misli da mu pripada".¹

Ovo je eklatantan primjer koji govori o velikoj razboritosti ovog daije. On nije sebi dozvolio da se ogluši o poziv kadije. Plašio se da kadija pred njim ne bi osjetio strah (bio je vladar cijelom islamskom svijetu), te zbog toga napravi razliku među parničarima. Poslao mu je poruku upozorivši ga

¹ *El-Bidaje ven-nihaje*, tom 12, str. 279.

na njegovu obavezu da prema njemu i čovjeku koji ga je tužio mora jednako postupiti. ○ ovome događaju postoji dosta sličnih predaja.

ČETVRTA ODLIKA: KONSTANTNA VJEŽBA I KORIŠTENJE TUĐIH ISKUSTAVA

Upornom vježbom čovjek može postići iskustvo koje se ne može preuzeti iz knjiga, a tako isto i veliku moć njegove primjene. Ovu činjenicu spoznali su velikani biznisa i ljudi od zanata, poslovni ljudi što upravljaju preduzećima i drugim poslovima. Ljekar, na primjer, ne može dobiti diplomu dok se jedno vrijeme na posveti praktičnoj primjeni naučenog iz knjiga. Isto tako i advokat ne može stupiti na dužnost dok prethodno ne bude radio pod nadzorom starijeg i iskusnijeg stručnjaka u dotičnoj oblasti. Potpuno je jednak slučaj sa sudijama, učiteljima, novinarima itd., jer učenje teorije je jedno a njegova praktična primjena nešto sasvim drugo. Niko ne može preko noći postati sposoban daija. Za sve treba vremena i iskustva. Neminovno je da daija pogriješi da bi se na grešci naučio i slijedeći put je izbjegao. Najvažnije je da daija uvaži i prihvati trud svoje braće koji su radili na pozivu Allahu, dželle šanuhu, i da se okoristi njihovim iskustvima. Takvim postupkom će sebi uštediti mnogo truda i teškoća i uveliko skratiti put koji mu predstoji.

ŠREDSTVA U DA'VI

Postoje sredstva da've koja pojedinci iz redova daija moraju znati koristiti. To su brojna sredstva čija je primjena od sredine do sredine različita, zavisno od vrste stanovništva, njihove obrazovanosti i društvenog položaja.

Među najvažnijim sredstvima koja ne smijemo zanemariti su:

- *Hutbe i predavanja*
- *Novinarstvo*

- *Izdavalaštvo*
- *Radio i televizija*
- *Privatni kontakti* – kroz iskazivanje ljubavi, savjete, poklone, usmjeravanje kroz posao, naređivanje dobra i sprečavanje zla i mnoga druga sredstva.

Islamska da'va danas mora na svom putu obuhvatiti adekvatna i popularna sredstva. Ako osjetimo nedostatak i ograničenost svojih mogućnosti, dužni smo taj nedostatak odstraniti i liječiti.

Hutba je dar koji se razvija vježbom, ličnim iskustvom i iskustvom velikih govornika. Postoje opširne studije u domenu govorništva i njenih korijena, a koje mogu biti od koristi braći što žele da postanu hatibi. Još uvijek uloga hatiba u da'vi je neprocjenjiva. Džumanska hutba je vrlo važan prostor za da'vu. Nužno je da minbere popune dorasli i sposobni hatibi, koji će u ljude ubrizgati polet te tako ostvariti željeni cilj. Ako je sposobnim govornicima minber nedostupan onda neka koriste prisustvo mase na džuma namazu te minber iskoriste poslije namaza.

Izbor teme mora biti rezultat detaljnog istraživanja i uvažavanja svih mišljenja. Da se važnijem da prednost nad važnim. Neka daija pazi da izbor teme ne provocira mase. Zato, ostavimo privremeno teme od kojih slušaoci bježe, zatim teme kojima isti nisu dorasli i ne mogu ih sprovesti u djelo čak i ako ih uspijemo ubijediti u njihovu nužnost. Počnimo sa bitnijim. Lijepim i laskavim metodom uvijek povezujemo stvarnost sa idejom. Navodimo što više primjera jer umjesna usporedba dokazuje sposobnost vaiza. Primjera radi, može se navesti određeni događaj u cilju dočaravanja željenog.

Predavanja i tribine: Neophodno je da u muslimanskim redovima postoje sposobni daije. Svaki od njih će na predavanju obraditi određenu temu koju je prethodno detaljno i kroz prizmu Islama proučio.

Novinarstvo i štampa: Vrlo uspješno sredstvo širenja da've. Ono posjeduje veliki uticaj, te je stoga i dobilo nadimak "njegovu veličanstvo". U stvarnosti je vrlo mali broj daija koji uzima učešća na ovom borilištu. Ovo je bolna stvarnost svih muslimanskih zemalja. Daije su direktno odgovorne za ovaj propust koji nanosi veliku štetu da'vi i njenom pokretu. Ako finansijski nismo u mogućnosti izdavati novinu koja zastupa Islam i poziva u njega, zar ne možemo naći novinare muslimane koji su u stanju prezentovati da'vu u postojećim novinama.

U mnogim islamskim zemljama su zapaženi mladići podučeni zanatu novinarstva koji su briljantnom vještinom i neprimjetno u svojim državama štampi nametnuli, nažalost, nastrane ideje. Vještina se stiče iskustvom, a spoznaja istraživanjem. Na daiji je da slijedi oba ova puta.

Izdavalaštvo: Bez obzira radilo se o studijama, seminarskim radovima, knjigama ili nečem drugom, sve su to uspješne metode u službi da've. Jer, često puta pisana riječ je mnogo uticajnija od slušane. Opasnost koja se krije u ovom sredstvu je pohlepa za zaradom u koju može zapasti izdavač te tako cijenom staviti pregradu između čitateljstva i koristi izdatog djela.

Radio i televizija: Dva sredstva kojima, po meni, nema premca, vrlo su rašireni i uticajni. Ko danas raspolaže ovim sredstvima, može sebi priuštiti moć.

Privatni kontakti: I privatni kontakti mogu biti sredstvo da've. Čovjek iskoristi prijateljstvo i ljubav ljudi u kojima ima dobra te ih pozove u vjeru. Pri tome, treba znati da poklon ima velikog uticaja u sticanju ljubavi i naklonosti.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: "Poklanjajte jedni drugima pa ćete se voljeti".¹

Poklon je kao poruka zalutaloj osobi da se uljudno odnosi kao da mu naređuje dobro a sprečava ga od lošeg. Kao da njegova djela potčinjava službi da've. Najveći uticaj na ljude ima podučavanje. Učitelj može najpotpunije udovoljiti da'vi, ako mu je stalo do toga.

METOD POZIVANJA

Koje god sredstvo daija upotrijebi, na njemu je da bude blag u najvećoj mogućoj mjeri. Blagošću se u ljudska srca usađuje ljubav. Uzvišeni Allah je Svom Poslaniku Muhammedu, s.a.v.s., kojeg je zadužio dostavom upute, rekao:

S Allahovom mlošču ti si blag prema njima; a da si grub i tvrda srca bio, razbježali bi se iz tvoje blizine... (Ali Imran, 159.)

Musau i Harunu je naredio da idu Faraonu i da se pridržavaju ovoga uputstva:

Pa mu blagim riječima govorite, ne bi li razmislilo ili se pobojavao. (Ta Ha, 44.)

Korisno je da mnogo pažnje posvetimo iščitavanju i razmišljanju o načinima i metodama da've opisanih u Kur'anu koje su poslanici praktikovali među svojim narodima, kako bi u njima našli uputu i u njih se ugledali.

SPECIJALNOST – STRUKA

I na kraju, veoma je bitno da se jedan dio daija specijalizira za poziv običnog svijeta, a drugi samo

¹ Prenosi ga En-Nesai. Karafi kaže da mu je sened dobar a Ibnu Hadžer za njegov sened kaže da je hasen (vrlo dobar).

Odlike uspješnog daije

intelektualaca i obrazovanih ljudi. Još je bolje ako se specijalnost može razgranati: jedni će pozivati samo trgovce, drugi radnike, treći seljake. Tako isto i što se tiče obrazovanih, jedna grupa će pozivati studente, a druga svršenike fakulteta. Obrazovan daija razumije probleme obrazovanih ljudi i zna ih liječiti te tako polučiti uspjeh koji je drugima nedostižan. Neophodno je da postoje daije oba spola. Svaki će pozivati spol kojem pripada.

PETA ODLIKA: OSJEĆAJ ZA VRIJEME I PROSTOR:

Daija kakvog želimo jeste onaj koji ima osjećaj za vrijeme u kojem živi i sredinu u kojoj poziva, koji poznaje kulturu i običaje tog naroda. On sve ovo treba da uklopi u svoju islamsku misiju. Njegova svijest treba da ga vodi ka detaljnijem proučavanju stvarnosti sredine onih koje treba da poziva.

Odabrani način poziva treba da bude zasnovan na savjesno proučenim temeljima. U svjetlu ovog sistematskog i studioznog proučavanja daija će izabrati pogodan metod, jer, metod koji odgovara za jedno područje je možda neprikladan za drugo. Ono što je bilo korisno i uspješno prije četrdeset godina, danas može biti beskorisno. Neminovno je da svijest poveže stvarnost sa idejom a zatim da se povuče odgovarajući potez. Svjesnog daiju njegova svijest podstiče da iskoristi povoljan momenat (šansu) jer život čine šanse, dok glupi neznalica tuguje za propuštenim prilikama. Svijet poštuje svjesnu osobu, a njegova svijest ga štiti od iskorištavanja od strane koristoljubivih. Npr. zalaženje u istraživanje nekog pitanja u ime vjere, čije istraživanje vjera ne zahtijeva, je u potpunoj kontradikciji sa sviješću. Primjer za ovo može biti tvrdnja da Zemlja nije okrugla i da se ne okreće, i da zato ima potvrda u izvornim tekstovima. Kur'anu pripisivati ono što nije iz njega i svako drugo potenciranje na stvarima koje nisu iz vjere, jer Kur'an nije astronomija niti geografija. Možemo primjetiti razne i ogavne načine iskorištavanja i manipulacije ljudima koji sebe nazivaju daijama. Poznato mi je da dio njih trguje Islamom i za svoje usluge uzimaju različite vidove naknade. Uz njih je i druga vrsta ljudi koje ne možemo nazvati pokvarenjacima, ali su izmanipulisani zbog nedostatka svijesti.

ŠESTA ODLIKA: DAIJA SE MORA OKITITI PLEMENITIM ISLAMSKIM MORALNIM OSOBINAMA

1) ISKRENOST

Njeno mjesto je dubina srca i ne poznaje je niko osim Uzvišeni Allah. Međutim, njeni plodovi se vide u da'vi. Možemo primjetiti koliko je koji daija iskren u direktnoj da'vi. Dvojica daija koriste iste metode i rade isti posao; kod jednog ima uspjeha a kod drugog ne. Iskren daija teži isključivo Allahovom zadovoljstvu. Nema želje da se vine u visoke društvene slojeve, da bude cijenjen kod svijeta. Nije mu stalo do njihovog mišljenja i pohvale. Ne trudi se da zadobije njihovu naklonost, divljenje i poštovanje.

Ovo ne znači da treba da izaziva ljudski prijekor i sumnje. Naprotiv, dužan je da da'vu sprovodi na najprikkladniji način tražeći isključivo Allahovo zadovoljstvo. Ne treba da očekuje od svoje da've profit. Najgori su oni koji vjeruju da pozivaju u ime Allaha, a u stvari, njihov cilj je materijalna korist. Jedan od pokazatelja iskrenosti daije jeste i taj da se veseli uspjehu u da'vi svoga brata kao što se veseli i svom ličnom uspjehu. Iskrenost ima velikog uticaja na odziv pozvanih jer ona osobi koja je posjeduje pruža hrabrost kojoj nema premca i snaži ga da se bori za ono što će mu koristiti. Jedan divan primjer snage koju pruža iskrenost bilježi Ebu Hamid El-Gazali u svom djelu "El-Ihja"¹.

U jednom od drevnih naroda živio je pobožnjak koji je danonoćno ibadetio. Došli su mu njegovi sunarodnjaci i rekli:

U tom i tom mjestu ljudi obožavaju drvo.

¹ El-Ihja, 5/377. Tefik El-Hakim je ovaj dio predstavio kao pozorišni komad pod naslovom "Iblis pobjeđuje".

Pobožnjak se naljuti, uze sjekiru i krenu da posječe drvo. Na put mu je stao Iblis prurušen u starca i upitao ga: "Gdje ćeš, Allah ti se smilovao"? "Idem da posječem drvo". "Kakve ti veze imaš sa njim? Ostavio si ibadet i svoje obaveze a baviš se onim što te se ne tiče". "I to je ibadet", reče pobožnjak. "Neću ti dozvoliti da ga posječeš", reče Iblis.

Počeli su se hrvati i ubrzo ga je pobožnjak savladao, oborio ga na zemlju i sjeo mu na prsa. Iblis tada reče: "Pusti me da ti nešto kažem".

Kada ga je pobožnjak pustio Iblis mu reče: "Čovječe, Allah te nije zadužio onim što ti hoćeš da učiniš. Ti za ovo nisi ništa manje odgovorniji od ostalih. Allah na Zemlji ima Svoje poslanike, i da je htio, poslao bi nekog ovom narodu i naredio mu da posječe drvo".

Pobožnjak mu reče: "Ja ću ga svakako posjeći". Ponovo su započeli borbu i pobožnjak ga je ponovo nathrvao i sjeo mu na prsa.

Kada je Iblis osjetio svoju slabost odluči da se posluži lukavstvom. Bilo mu je jasno da sve dok je ovaj čovjek iskren u svojoj namjeri, nema sile na Zemlji koja će ga spriječiti u njegovoj nakani. Odlučio mu je pokvariti nijet. Predložio mu je: "Hoćeš li da ti i ja nađemo kompromis? To je za tebe bolje i korisnije". "Šta predlažeš", upita pobožnjak. "Pusti me da prvo ustanem".

A kada ga je pustio Iblis reče: "Ti si siromašan čovjek, zavisiš od ljudi i njihove milostinje. Vjerovatno bi volio da budeš neovisan i njima ravan". "Jeste, volio bih". "Ostavi to što si namjerio, a ja ću ti zauzvrat svaku noć pored glave ostaviti dva dinara. Kada se probudiš, uzmi ih i utroši na sebe i svoju porodicu i udijeli svojoj braći. To će biti korisnije i za tebe i za muslimane nego da posječeš drvo. Njegovo posjecanje ne koristi ni onim što ga obožavaju niti tvojoj braći vjernicima".

Pobožnjak razmisli o starčevim riječima i reče: "Stari je u pravu, ja nisam poslanik pa da budem dužan posjeći drvo, a ni Allah mi nije naredio da ga posječem. Prema tome, nisam griješan ako ga ostavim. A ono što je stari predložio svakako je korisnije".

Stavio je svoju ruku u starčevu i sklopili su ugovor. Iblis mu je obećao da će ispuniti obećanje i zakleo mu se.

Pobožnjak se vratio u svoje prebivalište i legao. Kada je osvanuo, našao je dva zlatnika pored glave. Sutradan je također našao novac. Međutim, treći dan ne nađe ništa. To ga je mnogo razljutilo. Uzeo je sjekiru na rame i krenuo prema drvetu da ga posječe. Ponovo ga je presreo Iblis u liku istog starca i upitao: "Gdje ćeš?" "Idem posijeći drvo". "Lažeš! Allaha mi, ti to sada ne možeš učiniti. Ti ne možeš čak ni doći do njega".

Pobožnjak ga je uhvatio kao i ranije s namjerom da ga savlada. Ali ga ovaj put Iblis nathrva. A potom mu sjede na prsa i reče: "Odustani od svoje namjere ili ću te ubiti".

Pobožnjak osjeti da nema snage boriti se protiv njega te reče: "Pobijedio si, sad me pusti i reci mi kako to da sam te prvi put porazio, a sada ti porazi mene?" "Prvi puta si se razljutio radi Allaha a tvoj cilj je bio ahiret, pa ti je Allah dao snage i ti si me savladao. Međutim, ovaj puta si se razljutio radi sebe i novca pa sam ja nadvladao tebe".

Iskren daija je poštovan i cijenjen, jer svijet instiktivno razaznaje dobro od zla. Njegova iskrenost plijeni ljudska srca te se oni odazivaju njegovu pozivu. Ako je iskrenost najbitnija i najuticajnija komponenta poziva Allahu, na daiji je da sve svoje snage uloži u postizanju iskrenosti, da se preispitava i čuva skrivenog licemjerstva. On treba da se čuva šejtanovih zamki, da se ne povodi za strastima, da izbjegava samodopadljivost sebe i svoga djela, da ne teži onome na čemu padaju mnogi a to je prestiž i želja da ga neko slijedi.

2) STRPLJENJE I NADA

Put da've nimalo nije ugodan. On nije prostrt svilom i kadifom, niti je okićen cvijećem. Naprotiv, to je težak, mukotrpan i kamenit put, prepun prepreka i trnja. Uzvišeni Allah kaže: ***Naređuj dobro, sprečavaj loše i strpi se na onome što te zadesi.*** (Lukman, 7.)

Naredba o širenju da've je popraćena imperativom na strpljenje, čime hoće da se kaže da onaj ko se ne naoruža strpljenjem ne može podnijeti ni teret da've. Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, biografija je prepuna primjera koji govore o strpljenju. U njoj možemo pročitati da je Poslanik pozivao Allahu strpljivo, nadajući se Njegovoj nagradi i savjetujući svoj narod usprkos utjerivanju u laž, zlostavljanjima i ismijavanju. Jedan od njih je bacio ovčija crijeva, dok je drugi stavio izmet u Poslanikov ćup za vodu. Također je bio prinuđen postaviti kamen da se zakloni od njih dok je klanjao. Kada bi na njega bacili kakvu nečist, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi je iznosio na štapu ispred svoje kuće i govorio: "O sinovi Abdul-Muttalibovi, kakav je ovo komšilik?". A potom bi nečist odložio na smetlište. U njegovoj biografiji ćemo pročitati u kakve je sve nevolje zapao kada je umro Ebu Talib. Kurejšije su posegle za metodama zlostavljanja koje nisu mogle primjeniti u vrijeme dok je Ebu Talib bio živ. Bio je prinuđen da izađe u Taif i traži pomoć od plemena Sekif. Tražio je od njih da prihvate poziv s kojim ga je Uzvišeni poslao. Međutim, oni su na njega nahuškali djecu, robove i maloumne koji su ga psovali i vikali. Rulja ga je pritisla i natjerala da se skloni u vrt Utbe ibni Rebi'e i njegovog brata Šejbe. Sjeo je u vrtu i dovom dočarao svoje stanje, riječima koje vrijeme ne može izbrisati a koje nam odslikavaju njegov misionarski duh. Strpljivo i oslonivši se na Allaha od Njega je pomoć i podršku tražio i čvrsto stajao u odbrani Njegova Šerijata: "Gospodaru moj, molim Te da me fizički ojačaš i da me izvedeš iz bezizlazne situacije u kojoj se nalazim. Molim Te da me sačuvaš od

ljudskog poniženja. O najmilostiviji! Ti si Staratelj nejakih. Ti si moj Staratelj. Molim Te, ne ostavljaj me na milosti i nemilosti tuđincima koji me neprijateljski dočekaše! Gospodaru moj, ne prepuštaj me njima.

Stvoritelju moj, ako ti nisi srdit na mene, onda za sve ove patnje ne marim. Tvoja briga o meni je prevelika, stoga, utječem se svjetlu Tvoga lica, kojim si rastjerao tamu i uz pomoć kojeg upravljaš ovim i budućim svijetom, i molim Te, skini Svoju srdžbu sa mene! Obdari me Svojom milošću dok ne postignem Tvoje zadovoljstvo. Niko nema snage i moći osim Ti".

To je strpljenje... Strpljenje iz kojeg izviru odlučnost i čvrstina, a ne beznadno strpljenje onoga koji je prinuđen da trpi. To strpljenje je okićeno veličanstvenom nadom.

Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, strpljivost je uočljiva i onda kada se nadao da će Allah pomoći Svoju vjeru osobom iz redova nevjernika koja će posvjedočiti da nema drugog boga pored Allaha. Kada se strpljenju pridoda nada, ono postaje utočištem daiji, štiti ga od beznađa i predaje i hrabri ga na ostvarenje mnogih životnih ciljeva. Poznato je da beznađe nije osobina vjernika. Istinu je rekao Uzvišeni Allah: ***Ne gubite nadu u Allahovu milost, samo nevjernici gube nadu u milost Allahovu***". (Jusuf, 87.)

3) SKROMNOST I ZADOVOLJSTVO:

Od Sehla ibni Sa'dija se prenosi da je rekao: "Došao je čovjek Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: "Uputi me na dobro koje ako ga budem činio, volit će me Allah i volit će me ljudi". Poslanik je rekao: "Budi skroman na dunjaluku, volit će te Allah, ne traži ništa od ljudi, volit će te ljudi".¹

¹ Nevevi je ocijenio ova hadis hasenom.

Neophodno je da daija bude omiljen među svijetom kako bi ostvario željeni cilj. Poznato je da ljudi kada primijete kod čovjeka pohlepu za imetkom bježe od njega. A ako osjete da je skroman i zadovoljan sa onim što ima, prigrlje ga i prihvate. Istorija nam predstavlja brojne pokrete koji su našli svoje sljedbenike među svijetom a čiji su vođe bili najskromniji ljudi. Njihova skromnost je bila jedan od razloga zbog kojih su ih slijedili i oko njih se okupljali.¹

Amr ibni Ubejd El-Kaderi se dopao El-Mensuru jer je odbio da primi poklon od njega. Pohvalio ga je kao nikoga do tada. O njemu je rekao: "Svako od vas hoda polagano, svako od vas traži ulov, svi izuzev Amra ibnu Ubejda".²

Ovo je dovoljan razlog daiji da odbije svaku materijalnu naknadu koja mu dolazi kao plod njegove da've, jer će takav postupak njegov poziv učiniti uticajnijim i plodnijim.

Na žalost, postoji određena grupa ljudi koji u ulozi vaiza vide mogućnost dobre i lahke zarade. Otisnuli su se po svijetu gdje pozivaju Allahu s ciljem bogaćenja. Od ljudi traže novac za svoju misiju. Tako sebi priskrbljuju poniženje a svom pozivu zagarantovan neuspjeh.

Jedan broj iskrenih daija, koji su obilazili sela, su mi kazivali da su kod ljudi iz tih mjesta nailazili na odbojnost i sumnju, jer su ih smatrali jednako pokvarenim kao i one koji su im dolazili prije i u ime poziva u vjeru kamčili novac. To je bio dovoljan razlog da se ove iskrene daije zakunu da neće okusiti hrane u mjestu u koje dođu. Takav postupak je u svijetu probudio poštovanje a da'vi donio uspjeh i veliki odaziv.

¹ Između ostalih su to bili i Keramite i Halladž (Pogledaj *Risaletu-keramita* od Ibnu Dževzija i djelo *El-bidaje ven-nihaje* od Ibnu Kesira, 1/132.

² Pogledaj *Tarihul-Bagdad*, 12/169.

Sada ću navesti lijep primjer skromnosti i nezloupotrebljavanja da'Ve.

Iskreni učenjak daija je došao u prodavnicu da nešto kupi. Kada je uzeo potrebnu stvar, jedan od prisutnih ga je počeo hvaliti pred trgovcem ovim riječima: "Ovo je dobar čovjek, iskren i vrijedan". Čuvši ove riječi daija se brzo okrenu i izađe iz dućana. Kuda ćeš? – upita ga trgovac. Na to mu on odgovori: "Moj brate, došao sam da platim svojim novcem a ne svojom vjerom".¹

Drugi daija koji živješe u vrijeme Er-Rešida je u svom govoru rekao: "O vladaru pravovjernih! Koga Allah opskrbi imetkom i ljepotom, pa on sačuva svoj obraz i udjeljuje iz svog imetka, biće upisan u Allahovu knjigu dobrih". Er-Rešid pomisli da ovaj nešto traži pa reče:

- Naredit ću da se iz kase vrate tvoji dugovi.

- Nema potrebe, vladaru pravovjernih. Dug se ne vraća dugom. Ja ljudima vraćam ono što im pripada, a ti vraćaj svoje dugove.

- Naredit ću da ti se iz kase daje plata da se njome pomogneš, reče halifa.

- Nema potrebe, jer Svevišnji Allah neće opskrbiti tebe a mene zaboraviti. Vidiš da sam i dosad živio a nisam platu od tebe primao. Meni ne treba plata od tebe.

- Evo ti hiljadu dinara, uzmi ih, opet će halifa.

- Dadni ih onima kojima pripadaju, to je bolje za tebe. Šta bih ja uradio sa njima, reče daija.²

Tako mu je u Er-Rešidovim očima porastao ugled a njegove riječi su ostavile traga na Er-Rešidovoju duši.

¹ *Hiljetu+evlija'*, Ebu Neim.

² *El-bida je ve-n-nihaje*, Ibnu Kesir, 10/200.

Iskreni daija ne teži onome što je kod ljudi. Na taj način on stiže njihovu naklonost i povjerenje. Neiskorištavanje položaja je jedan od pokazatelja iskrenosti daije i znak njegove želje da mu da'va bude uspješna.

Neophodno je da ovaj dio završimo važnom porukom; Ako od daije tražimo da bude skroman i zadovoljan, onda smo mi dužni da zadovoljimo njegove potrebe, da mu obezbijedimo pristojan život i tako zaštitimo njegovo dostojanstvo. Jer, u dostojanstvu daije je dostojanstvo da've. Nipošto se ne smije desiti da oni koje je Allah obasuo blagodatima budu u izobilju a daija u potrebi za elementarnim uslovima života.

Rasipništvo i san o idealnom životu su prepreka našoj da'vi i našim daijama, te zbog toga ne mogu ništa ponuditi da'vi. Daija ne smije zaboraviti ovaj bitni dio lijepe ćudi – a to je skromnost prema onome što je kod ljudi, a na muslimanima je da sačuvaju obraz tako što će mu obezbijediti normalne uvjete za život i rad.

4) HRABROST I POSTOJANOST

Kada daijino srce bude ispunjeno vjerom u uspjeh poziva i vjerom da sve ono što Allah određuje mora da se desi, te da je Allahova moć iznad svega i da joj nema ravne, a da su korist, šteta, smrt, život i opskrba od Allaha i da je njegova obaveza širiti Allahovu vjeru, tada on prestaje brinuti za bilo čim.

Danas smo, više nego ikada, u potrebi za hrabrim daijama. Za daijama koji ne prezaju pred postojećim sistemima vlasti, niti invaziji svakakvih kultura, niti vladarima nasilnicima. Oni hrabro obznanjuju svoju da'vu, javno i otvoreno, bez straha i kolebanja. Oni iznose istinu i pri tome se ne plaše ničijeg prekora. Oni žele da postignu jedno od dva dobra; ili da im se pozvani odazovu, a što će im biti na mizanu njihovih dobrih djela kako reče Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Da

Allah tvojim sebebom uputi jednog čovjeka, bolje ti je nego čitav dunjaluk".¹

Ili da se pridruži prvaku svih šehida. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, o tome kaže: "Prvak svih šehida je Hamza ibni Abdul-Muttalib i čovjek koji stane pred vladara nasilnika pa mu naredi dobro a odvraća ga od zla, pa ga ovaj zbog toga ubije".²

Kada hrabar čovjek zapadne u iskušenje mora biti postojan i čvrst. U Poslanikovoju, sallallahu alejhi ve sellem, biografiji su ispisane stranice i stranice o čvrstini i postojanosti Bilala, Ammara, Jasira, Osmana ibni Mez'una, Abdullaha ibni Mes'uda i brojnih drugih. Stoljećima duga istorija da've i dalja prepuna je pripovijesti o junacima koji se nisu bojali smrti, koji su istinu javno i u lice nasilniku govorili.

Kada je Jezid ibni Abdul-Melik Ibni Hubejru dodijelio namjesništvo nad Irakom i Horosanom i odredio mu zaduženja, Ibnu Hubejre je pozvao Hasana El-Basrija i pitao ga šta misli o zaduženjima. Hasan El-Basri mu je rekao:

-Ebu Hubejre, Boj se Allaha prema Jezidu, a nemoj se bojati Jezida prema Allahu. Jer, Allah će te zaštititi od Jezida, a Jezid te ne može zaštititi od Allaha. Samo što ti nije poslao meleka koji će te ukloniti sa tvog kreveta i premjestiti iz prostranog dvora u tijesni kabur gdje ti može koristiti samo tvoje djelo.

Ebu Hubejre, čuvaj se nepokornosti Allahu, jer Allah je vlast učinio potporom Svoje vjere i Svojih robova. Zato nemoj ostavljati Allahovu vjeru i Njegove robove radi vlasti. Ti znaš

¹ El-Buhari i Muslim.

² Hadis prenose Et-Tirmizl i El-Hakim u svom djelu *El-Mustedrek*, 3/195 od Džabira. El-Hakim kaže da je sened ovoga hadisa vjerodostojan.

da nema pokornosti stvorenju ako se time čini nepokornost Stvoritelju.¹

Ibnu Subki spominje da je prvi alim iskušan teorijom o stvaranju Kur'ana bio Osman ibnu Affan ibni Muslim El-Hafiz. Pozvali su ga da potvrdi da je Kur'an stvoren, a kada je odbio rekli su mu: "Naredit ćemo da ti se prekine isplaćivati plata (dobivao je hiljadu dinara mjesečno). On im je umjesto odgovora citirao ajet:

A na nebu je opskrba vaša i ono što vam se obećaje. (Ez-Zarijat, 22.)

Osman je imao veliku porodicu. Isti dan mu je došao nepoznat čovjek i rekao: "Uzmi ovih hiljadu dinara, a od mene ćeš imati svaki mjesec hiljadu. Allah te podržao kao što si ti podržao Njegovu vjeru".²

Ibnu Kesir spominje da je sultan Šhabuddin Muhammed ibni Sam prisustvovao predavanjima El-Fahrur-Razija. Sultan je zaplakao kada mu je Er-Razi na zadnjem predavanju rekao: "Sultanu! Tvoja vlast će nestati kao što će nestati i Er-Razi i svi ćemo se napokon vratiti Allahu".³

Ibnu Kesir, također, prenosi od El-Evzaija događaj sa Es-Sefahovim amidžom Abdullahom ibni Alijem u Damasku. El-Evzai priča:

"Ušao sam kod njega i zatekao ga kako sjedi na krevetu. U ruci je imao štap a sa njegove desne i lijeve strane su stajali vojnici u crnini sa isukanim sabljama. Nazvao sam mu selam na koji mi nije odgovorio. Mahnuo je štapom i rekao:

¹ *Šuzuratu-z-zeheb*, 1/137.

² *Tabekatuš-šafi'ijje*, 1/209.

³ *El-bida je ven-nihaje*, 10/118.

Odlike uspješnog dalje

- Evzail šta misliš o onome što smo učinili na preuzimanju vlasti od nasilnika koji su tlačili zemlju i robove, je li to džihad?

- Emiru! Čuo sam Jahju ibni Seida koji prenosi od Alkame ibni Vekkasa a ovaj od Omera ibnil-Hattaba koji prenosi od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: "Djela se vrednuju prema namjeri; svakoj osobi pripada ono što namjeri".¹

Udario je štapom jače nego prvi put, a vojnici su stisli sablje. Zatim je rekao:

- Evzail A šta kažeš za Umejevičku krv?

- Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: "Nije dozvoljeno da se muslimanska krv proljeva osim u tri slučaja; odmazda za ubistvo, kada oženjen ili udata učine zinaluk i kada se čovjek odmetne od svoje vjere".²

- Šta kažeš za njihove imetke? – upita emir.

- Ako su njihovi imeci stečeni na haram način, i tebi su onda haram, a ako su stečeni na dozvoljen način, tebi su dozvoljeni samo na dozvoljen način – rekao sam.

Tada je udario štapom tako jako da sam očekivao da mi glava padne među šake (tj. mislio sam da će da mi je odsijeku), a onda mi je naredio da izađem.³

¹ Hadis prenose El-Buhari i Muslim od Omer ibnil-Hattaba.

² El-Buhari, Muslim, Ebu Davud i drugi od Abdullaha Ibni Mes'uda.

³ *El-bidaje ven-nihaje*, 10/118.

SEDMA ODLIKA – DOGOVOR MEĐU DAIJAMA I KOORDINIRANO PLANIRANJE SVAKOG POTEZA VEZANOG ZA DA'VU

Dogovor među dajama i planiranje su garantovano sredstvo ostvarivanja željenog cilja. Na taj način se daije međusobno dopunjavaju.

Neophodno je da se napravi plan po kome će se odvijati misionarski rad te da se vodi računa o dosljednom, preciznom i savjesnom sprovođenju svih tačaka plana. Ukoliko ne postoji plan po kome se postupa, trud je uzaludno uložen a odgovornost pada na sve. Činjenica koja ne smije biti zaboravljena jeste ta da je da'va u potrebi za osobama koje će joj se u potpunosti posvetiti, a na svim vjericima koji zarađuju je dužnost da izdvoje dio sredstava u ovu svrhu.

Ali, ako da'va ostane izgubljena i neuvezana, kao što je to danas slučaj u većini islamskih zemalja, ili bude ovisna o ograničenoj količini slobodnog vremena malog dijela svjesnih ljudi, kao što je slučaj u drugim zemljama, treba da nam bude jasno da mi ne činimo ništa za našu vjeru.

Blizu sam stava da je vadžib da se jedna grupa ljudi profesionalno bavi da'vom. Jer, sredstvo koje je nužno u realizaciji jednog vadžiba automatski postaje vadžibom.

Dostava Allahove vjere i poziv u nju ne mogu biti izvedeni bez angažmana profesionalnih daija. Kada osiguramo daije koji će pružiti potpuni angažman da'vi, tada će saradnja među njima, koordinacija planova vezanih za da'vu i saradnja na planiranju programa zasnovanih na mogućnostima biti lahka. Kada u svakoj zemlji budu postojali ljudi potpuno posvećeni da'vi, možemo biti sigurni da će otpočeti promjene.

Muslimani!

Vaši neprijatelji veoma`aktivno proturaju svoje rušilačke ideje. Zar nije vrijeme da na to obratite pažnju?!

Vaša stvarnost je bolna. Vaša budućnost i budućnost vaše djece je neizvjesna i zatamnjena. Vaša nemarnost donosi propast vama i čitavom čovječanstvu. Možda ste danas još uvijek u mogućnosti da nešto preduzmete, a sutra već nećete imati priliku.

Muslimani!

Zašto se ne odazovemo vapajima čovječanstva koje moli i žudi za ugodnim i bezbjednim životom. Oni ne mogu da ga nađu, a u našoj vjeri se krije ono što oni priželjkuju.

Zašto ne tražimo ono u čemu je uzrok našeg uspjeha kao što to stoji u ovome ajetu: ***I neka među vama bude grupa ljudi koja na dobro poziva i naređuje dobro i odvraća od zla.*** (Ali Imran, 104.)

Muslimani svih zemalja su u prijekojoj potrebi za određenim brojem daija koji će razmjenjivati iskustva, dogovarati se i saradivati i gdje će svaki pojedinac štititi interese svoga brata i nedozvoljavati nikome da mu naštetiti.

Najveći problem na koji se žale svjesniji muslimani jeste razmimoilaženje i razdor među daijama potaknut nebitnim razlozima; kao što su borba za sopstvenim pristašama, improvizacija ili neoriginalnost prezentovanja vjerskih propisa, sebični i individualni rad, nered i nedoraslost.

Na ovim daijama je da se izdignu iz te bolne stvarnosti i da ulože maksimalan trud kako bi bili dostojni stepena koji od njih da'va očekuje. Oni treba da obezbijede snagu neophodnu za uspjeh. Treba da nastoje da se okite osnovnim svojstvima koje smo predstavili u ovoj studiji. Treba da ulože potrebni trud u obezbjeđivanju sredstava potrebnih za život modernog čovječanstva. Oni su pozvani da svoju ulogu sprovedu u

potpunosti, da se svojim strastima i porivima hrabro suprotstave i da ulože dvostruko više truda. Ako to ne učine, krug će se zatvoriti oko njih i pružena prilika izgubiti, a njima i njihovoj da'vi zaprijetiti poraz.

Molim Allaha da nam se smiluje i da nam u ovom našem postupku pruži prisebnost. Da nas podrži na putu dobra i učini nas misionarima Njegove vjere i borcima za uzdizanje Njegove Uzvišene riječi. On, slavljen neka je, čuje i odaziva se molbama svojih robova.

SADRŽAJ

PREGOVOR AUTORA.....	7
ODLIKE DAIJE (ISLAMSKEGA AKTIVISTE)	12
PRVA ODLIKA - IMAN (VJEROVANJE).....	15
DUBOKA VJERA U ISLAM.....	15
VJERA KOJA JE PRVI I GLAVNI TEMELJ DAIJE MORA BITI PROGRESIVNA	18
VJERA KOJA JE PRVI I GLAVNI TEMELJ DAIJE, MORA BITI OSVJEŠĆENA	19
DRUGA ODLIKA - SPOZNAJA I ZNANJE.....	21
TREĆA ODLIKA - USKLAĐIVANJE ZNANJA SA PRAKSOM - PRAKTIKOVANJE NAUČENOG.....	25
ČETVRTA ODLIKA: KONSTANTNA VJEŽBA I KORIŠTENJE TUĐIH ISKUSTAVA.....	30
SREDSTVA U DA'VI	30
METOD POZIVANJA	33
SPECIJALNOST – STRUKA.....	33
PETA ODLIKA: OSJEĆAJ ZA VRIJEME I PROSTOR:	35
ŠESTA ODLIKA: DAIJA SE MORA OKITITI PLEMENITIM ISLAMSКИM MORALNIM OSOBNAMA.....	36
1) ISKRENOST	36
2) STRPLJENJE I NADA.....	39
3) SKROMNOST I ZADOVOLJSTVO:.....	40
4) HRABROST I POSTOJANOST.....	43
SEDMA ODLIKA – DOGOVOR MEĐU DAIJAMA I KOORDINIRANO PLANIRANJE SVAKOG POTEZA VEZANOG ZA DA'VU	47
SADRŽAJ.....	50